

pregledni znanstveni članek

UDK 929.3(497.12 Preloka)
prejeto: 3. 6. 2002

Bojan Balkovec

dr. zgodovine, docent, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana

Paberki o rojstvih in porokah v župniji Preloka

IZVLEČEK

Članek predstavlja nekatere značilnosti rojstev in porok v kaplaniji Preloka ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja. Analizirani so osnovni podatki o kraju in času rojstev in imenih novorojencev. Pri porokah najdemo osnovne podatke o času poroke in starostih mladoporočencev.

KLJUČNE BESEDE

matične knjige, prebivalci, Preloka, rojstva, poroke

SUMMARY

GLEANINGS ON BIRTHS AND MARRIAGES IN THE PRELOKA PARISH

The article presents some characteristics of births and marriages in the Preloka chaplainry at the end of the 18th and at the beginning of the 19th centuries. Analysed are elementary data on place and time of births and names of newborns. With marriages we find basic information on time of marriage and age of new-weds.

KEY WORDS

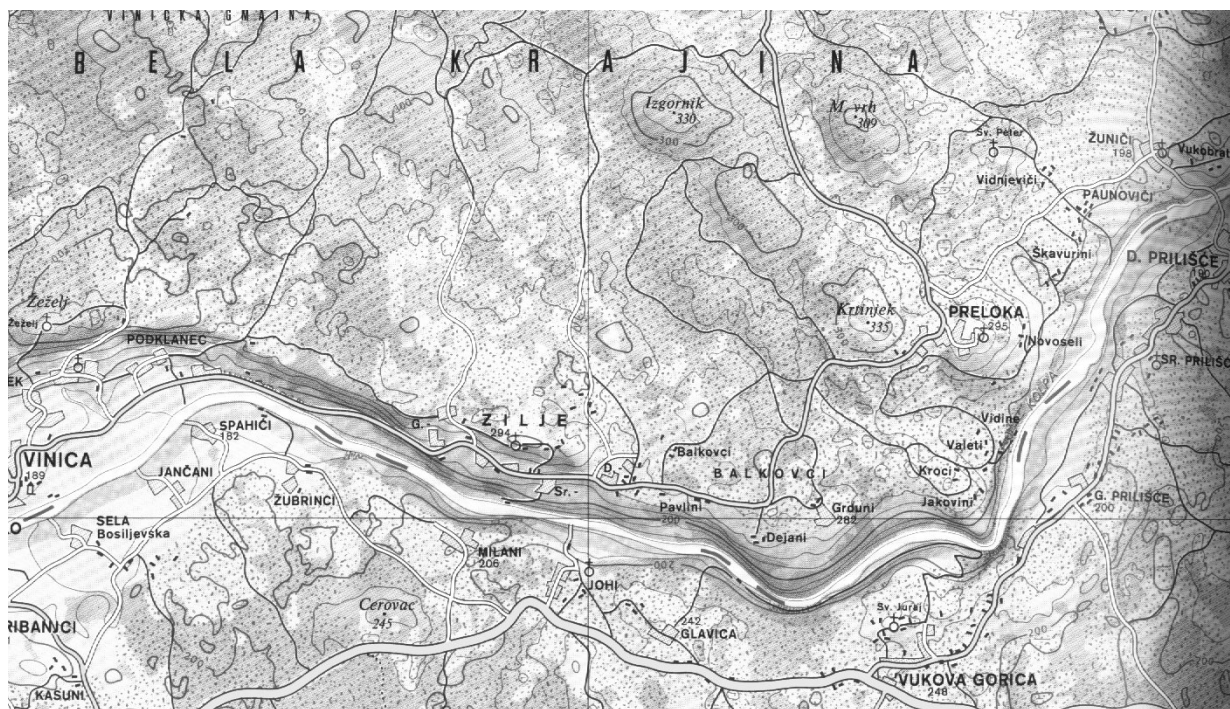
registers, inhabitants, Preloka, births, marriages

Župnija Svete Trojice Preloka je bila ustanovljena leta 1860. Pred tem je bila tu od 1787. kaplanija. Še prej je to ozemlje sodilo v okvir župnije Vinica. Lastne matične knjige so začeli pisati leta 1791. V začetku najdemo v eni knjigi vse tri vrste zapisov. Večina matičnih knjig je shranjenih v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani, le dve sta še v matični župniji. Kraji, o katerih pišem, so po abecednem redu Balkovci, Preloka, Zilje in Žuniči. Vsi štirje kraji so obsegali tudi po nekaj zaselkov z izjemo Zilj, ki so se delile le na Gornje, Srednje in Dolnje.¹ V okviru Balkovcev so bili zaselki Balkovci, Dejani, Grduni in Pavlini.² K Preloki so sodili tudi zaselki Kroci, Jakovini, Novoseli, včasih imenovani tudi Kavrani, Škavurini, Valeti in Vidine.³ Za osrednji del Preloke okoli cerkve sv. Trojice so v matičnih knjigah uporabljali tudi oznako Brdo. K Žuničem je pripadal tudi zaselek Vukobrati.⁴ Poleg krajev, ki so bili od sredine 19. stoletja v okviru župnije Preloka, se v rubriki *kraj* pri rojstvih omenjajo še nekateri kraji iz adlešičke župnije in iz župnij na desnem bregu Kolpe, tj. na Hrvaškem.

Koliko se jih je rodilo?

V matični knjigi krščenih župnije Preloka lahko sledimo krstom oziroma rojstvom od sredine leta 1791. V svojo analizo sem zajel vpise do 29. maja 1826. V tem času imamo zapisane podatke o 1515 krščenih oziroma rojenih oseb. Podatki, zapisani v krstnih matičnih knjigah, nam ponujajo možnost raziskovanja v več smereh.

Ob upoštevanju nekaterih nejasnosti v zapisih in možnih napakah je pregled krajev rojstev 1515 oseb viden v spodnji tabeli. Skoraj tretjina vseh zapisov se nanaša na Preloko in njene zaselke, sledijo Zilje s skoraj četrtinskim deležem, Balkovcem je pripadla sedmina vpisov in Žuničem dobra desetina. Skoraj enak delež vpisov kot Balkovcem pripada tudi Prilišču in Vukovi gorici. To sta naselja na desnem bregu Kolpe, na Hrvaškem. V zadnjih treh vrsticah so omenjeni predvsem kraji, ki so bili del adlešičke župnije. Izjemo predstavljajo Paunoviči, kraj, ki leži med Preloko in Žuniči, ozemeljsko torej v preloški župniji, vendar je bila večina prebivalcev pravoslavne veroizpovedi.

- 1 *Krajevni leksikon Slovenije*, II., geslo Zilje, str. 67.
- 2 *Krajevni leksikon Slovenije*, II., geslo Balkovci, str. 22.
- 3 *Krajevni leksikon Slovenije*, II., geslo Preloka, str. 52.
- 4 *Krajevni leksikon Slovenije*, II., geslo Žuniči, str. 68.

kraj	število rojstev
Preloka	502
Zilje	376
Balkovci	225
Prilišče	177
Žuniči	166
Vukova gorica	46
Glavica	4
Dolenjci, Gorenjci	3 + 3
Adlešiči, Marindol	2 + 2
Bedenj, Paunoviči, Pribinci, Sela, Velika sela, Vrhovci	6

Število rojstev po kraju rojstva

Krajevna imena so zapisana na več načinov. Vzroki za to so problemi s pismenostjo zapisovalcev, nedorečene oblike zapisa krajevnega imena in različne vrste pisav, ki so jih uporabljali. Omenil bom samo vsebinsko zanimive zapise, ne bom pa predstavljal različnih zapisov imena kraja, kjer gre le za oblikovno različne zapise npr. Deane, Deani, Deanne in Dejany za zaselek Dejane. Pogosto sta skupaj zapisani imeni vasi in zaselka npr. Balkovci Deani. Ta zapis vsebinsko seveda ni napačen. Kateri so zapisi, ki izstopajo? Balkovci se pojavljajo v povezavah z Ziljami, Kavrani, Brdom in Preloko, Grduni s Preloko, Jakovini z Brdom, Preloka z Grduni, Zilje z Balkovci in Pavlini ter Žuniči s Škavurini. Med kraji izven preloške župnije se pri Dolenjcih pojavi pripis Adlešiči, enako pri Selih, pri Glavici pa je dodano Bosiljevo (Glavica je vas na

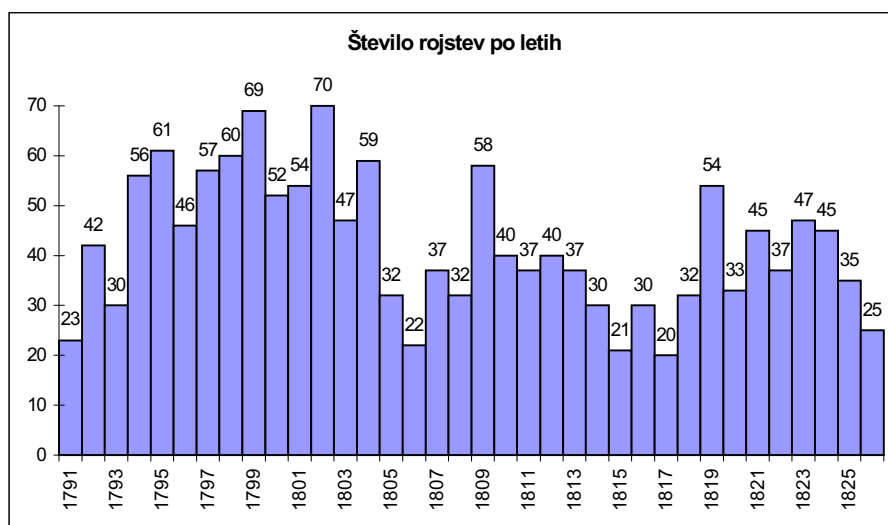
desnem bregu Kolpe na Hrvaškem, nasproti Zilj).

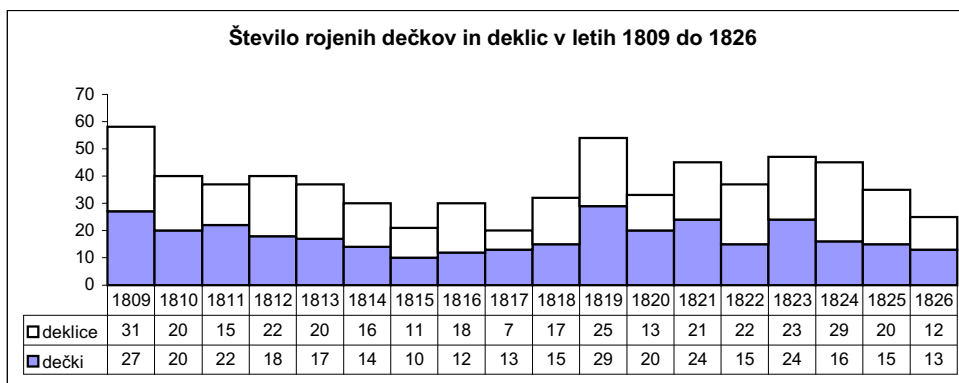
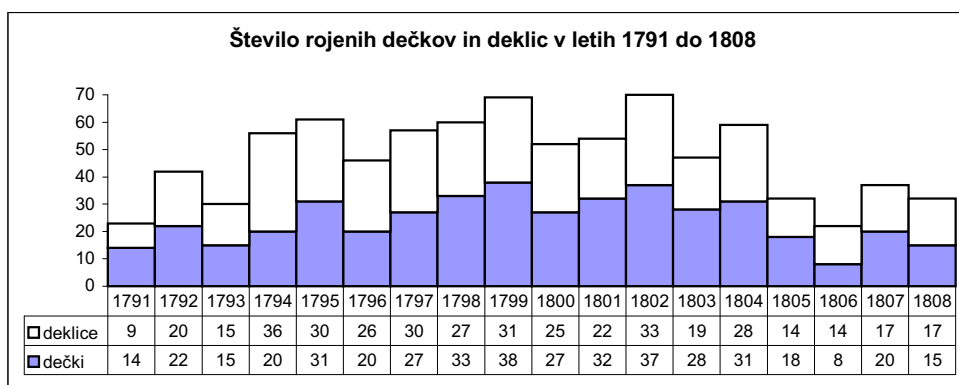
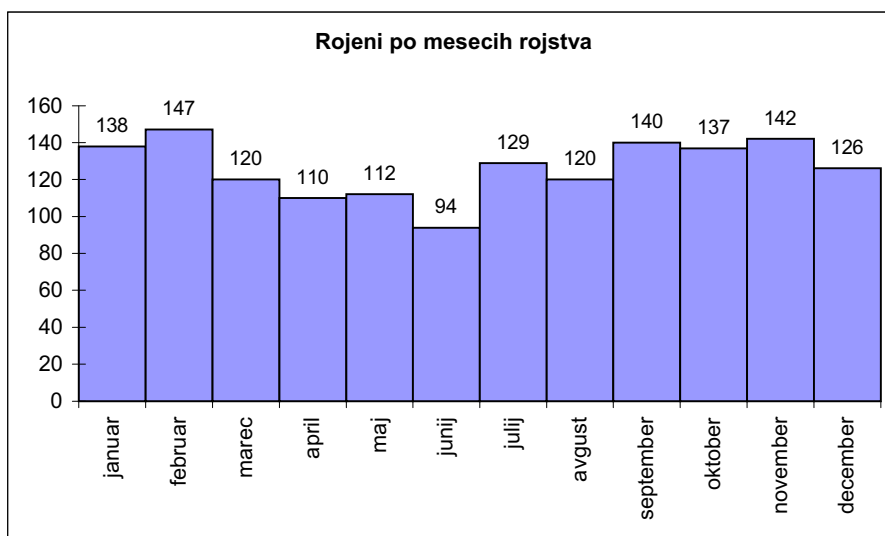
Prvo vprašanje, ki se nam zastavi, je, kako se je število rojstev spreminjalo v šestintridesetletnem obdobju, ki ga članek zajema. Upoštevati moramo, da sta številki iz prvega in zadnjega leta nepopolni, ker ne zajemata celotnega leta.

Takoj lahko opazimo veliko razliko med najmanjšim in največjim številom rojstev. Najmanj rojenih je bilo vpisanih leta 1817, le 20, največ, tj. 70, pa leta 1802. To razdobje šestintridesetih let lahko razdelimo na dva neenako dolga dela. Prvi del je čas do vključno leta 1804. Za prvo obdobje je značilen trend naraščajočega števila rojstev. Poleg tega je tudi povprečno število rojenih v teh letih višje kot v naslednjem obdobju. Letno povprečje v prvem obdobju je bilo 54 rojenih.

Drugo obdobje je čas po letu 1805 in je daljše od prvega. V tem času izstopata leti 1809 in 1819, ko se je rodilo nad 50 otrok. Trend upadanja rojstev se začne leta 1809 in traja do 1815. oziroma 1817. z vmesnim porastom v letu 1816. Tudi leta od 1805 do 1808 lahko štejemo v gibanje, ki je značilno za leta po 1809. Tudi v teh letih je število rojstev med najnižjimi. V zadnjih letih drugega razdobja se letno število rojstev zopet dvigne, vendar le izjemoma doseže število iz prvega obdobja ob prehodu iz 18. v 19. stoletje. Povprečno se je po letu 1805 rodilo po 36 otrok letno.

Razporeditev rojstev po mesecih v letu ima različne vzroke. Čas rojstva je povezan s časom spočetja. S spočetjem je povezanih več dejavnikov. Upoštevati moramo vsaj čas poroke, ki je bil odvisen mdr. od upoštevanja verskih praznikov tj. postnega časa, letni čas, ko je spolna aktivnost "lahko" večja, fizične napore, ki so jim bile ženske izpostavljene z delom na polju in ostalim delom.

Prvi grafikon nam kaže, da je bilo najvišje število rojstev jeseni in pozimi, natančneje od septembra do februarja, z manjšim odstopanjem meseca decembra. Podobna gibanja ugotavljata v svojih razpravah o prebivalstvu na Ižanskem Jelka Piškurič in Jože Hudales v raziskavi o prebivalstvu v Šaleški dolini.⁵

V celotnem šestintridesetletnem obdobju je

med rojenimi razmerje med spoloma izenačeno. Rodilo se je 760 dečkov in 755 deklic ali 50,16% dečkov in 49,84% deklic. Večji delež dečkov je bil običajen, pogosto lahko celo večji. Na Ižanskem je razmerje v prid dečkov nekaj višje,⁶ v nasprotju s povsem obratno sliko, kjer je deklic več kot dečkov, kar opisuje Hudales.⁷ Razmerje med spoloma je bilo v posameznih letih različno. V posameznih

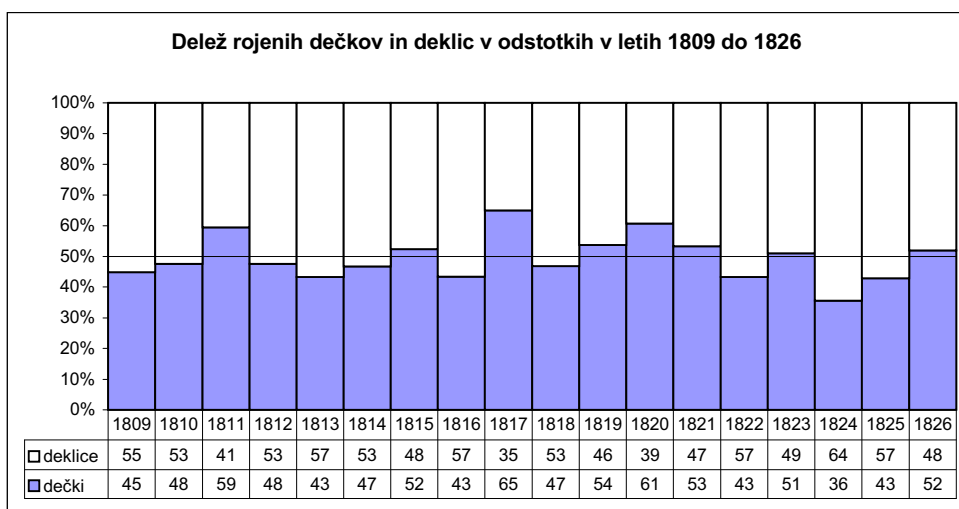
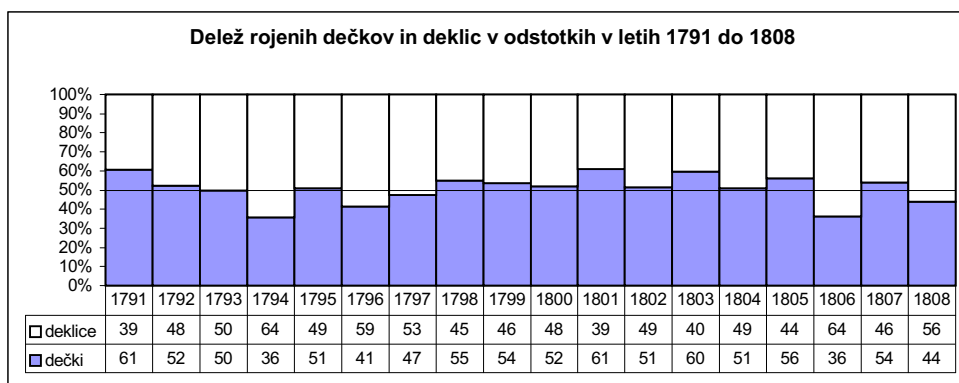
⁵ Piškurič, Prebivalstvo na Ižanskem, str. 5; Hudales, Od zibel do groba, str. 78-79.

⁶ Piškurič, Prebivalstvo na Ižanskem, str. 4.
⁷ Hudales, Od zibel do groba, str. 76-77.

primerih je bilo večje število novorojencev deklic, drugič pa dečkov. Ob tem ne moremo ugotavljati vzrokov za takšna gibanja, saj je tu odločilno vlogo igrala narava. Lahko pa seveda opazujemo, kakšna so bila razmerja v posameznih letih. Naslednja grafikona prikazujeta število rojenih deklic in dečkov. Razlika v številu dečkov in deklic se je zelo spreminjala. V petnajstih primerih se je v letu rodilo več deklic kot dečkov. Največja razlika je bila leta 1794, ko se je rodilo 36 deklic in 20 dečkov. V devetnajstih letih se je rodilo več dečkov

kot deklic. Največja razlika je bila leta 1801, ko se je rodilo 32 dečkov in 22 deklic. Trikrat je bila razlika minimalna, ko se je rodil le en deček več od deklice. V letih 1792 in 1810 se je rodilo enako število dečkov in deklic.

Sledita še dva grafikona, kjer so prikazani deleži obeh spolov med novorojenci. Ob teh grafikoni moram opozoriti, da je potrebno upoštevati, da je število rojstev relativno majhno in so zato lahko kljub številčno majhni razliki razlike v odstotkih zelo velike in popačijo dejansko stanje.

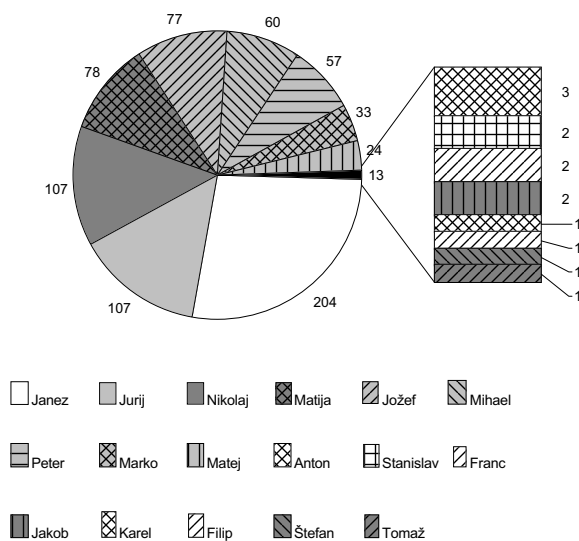
Imena novorojencev

Zapisi nam pričajo, da so novorojenci moškega spola dobili eno izmed 17 imen. Kot vidimo na grafikonu, je bilo najpogostejše moško ime Janez, ki sta mu sledili imeni Jurij in Nikolaj. Skupaj je ta tri imena dobilo 55% rojenih dečkov. V naslednji skupini je šest imen, ki se pojavijo več kot 24 in manj kot 78 krat. Delež te skupine je več kot 43%. V tej skupini imen so Matija, Jožef, Mihael, Peter, Marko in Matej. Ostane nam še osem imen, ki se

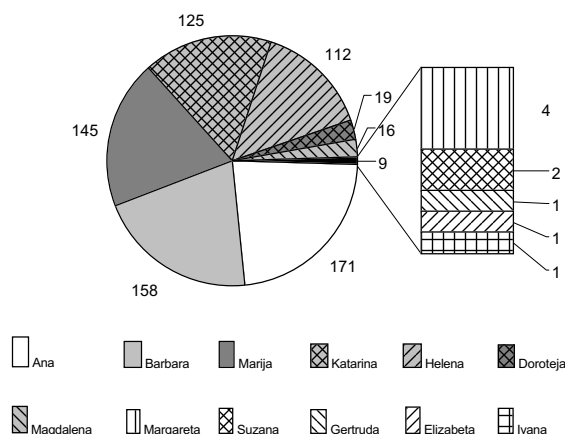
pojavijo le nekajkrat. To so imena Anton, Stanislav, Jakob, Franc, Tomaž, Štefan, Filip in Karel.

Pri poimenovanju novorojenk zasledimo 12 imen. Tu lahko še ostreje kot pri moških imenih ločimo dve skupini. V prvi so Ana, Barbara, Marija, Katarina in Helena. Vsako od teh najdemo več kot stokrat, skupno pa je ta imena dobilo več kot 94% novorojenk. V drugi skupini najdemo Dorothejo, Magdaleno, Margareto, Suzano, Ivano, Gertrudo in Elizabeto. Ta imena se pojavijo od enkrat do 19-krat.

Število moških imen

Število ženskih imen

Primerjava podatkov iz podobne analize za isti čas, ki jo je objavila Jelka Piškurič,⁸ ponuja zanimive ugotovitve in razmišljanja. Kljub skoraj trikrat večji bazi podatkov za Ižansko jih lahko med seboj primerjamo, saj upoštevamo deleže posameznih imen in ne absolutnih števil. Tudi v primeru Preloke je najpogostejše moško ime Janez. Vendar je v preloškem primeru delež Janezov mnogo večji kot v ižanskem. V mojem primeru je bil vsak četrti novorojenec Janez. Med ižanskimi dečki je Janez vsak sedmi.⁹ Tudi vrstni red pogostih moških imen se zelo razlikuje. Tako je med preloškimi novorojenci malo Jožefov, Antonov le za vzorec, Martinov pa sploh ne najdemo. Zato pa je v ižanskem primeru mnogo manjši delež Niko-

lajev in Jurijev.¹⁰ Hudalesov seznam najpogostejših imen v Šaleški dolini kaže pri moških bolj enakomerno razporejenost v okolici, kjer je vsak deseti Jožef in Franc, in nekaj večjo prednost imena Jožef v mestu Velenje, kjer je vsak peti deček krščen na to ime. Tudi v Velenju imajo prva tri najpogostejša moška imena (Jožef, Franc in Ivan) velik skupen delež, skoraj 45%.¹¹

Nasprotno sliko dobimo pri ženskih imenih. Kot sem že zapisal, je v Preloki največ deklic dobilo ime Ana, sledijo ji Barbare in Marije. Razkorak med pogostostjo najštevilčnejših ženskih imen ni tako velik, kakor je to v ižanskem primeru, kjer je Marij več kot 38%. Podobno velik in prevladujoč delež Marij ugotavlja tudi Hudales.¹²

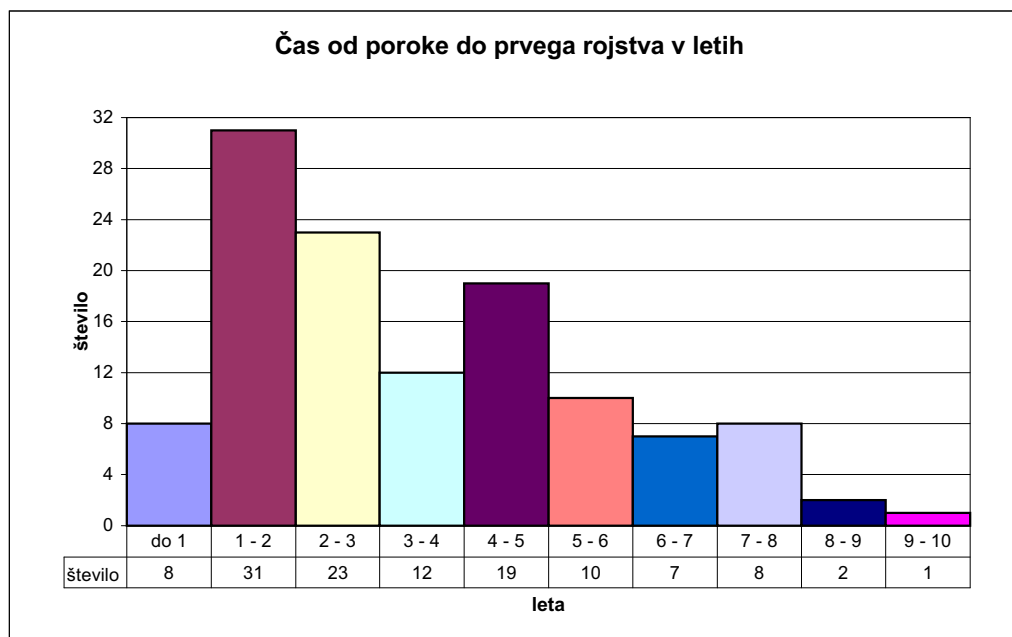
⁸ Piškurič, Prebivalstvo na Ižanskem, str. 7.

⁹ Piškurič, Prebivalstvo na Ižanskem, str. 7.

¹⁰ Piškurič, Prebivalstvo na Ižanskem, str. 7.

¹¹ Hudales, Od zibel do groba, str. 144.

¹² Hudales, Od zibel do groba, str. 144.

Ob teh razlikah v pojavnosti posameznih imen bi k vzgibom za podelitev določenega imena, ki jih je navedla Piškuričeva,¹³ dodal še lokalni dejavnik, ki mu lahko sledimo v dve smeri. To so pogosta imena, ki so v rabi v posameznih krajih, in pa poimenovanje, povezano z župnijskim patronom.

Za konec razdelka o rojstvih naj omenim še zakonski stan novorojencev. Dvorna patenta iz 1784 in 1787 sta določila, da se v matično knjigo rojstev vpisujejo tako zakonski kot nezakonski otroci.¹⁴ Med 1515 novorojenci je bilo v vsem obdobju 19 nezakonskih otrok. To je odstotek in četrť vseh rojstev. Prvi primer nezakonskega otroka zasledimo leta 1804, naslednji je iz leta 1808 in sledi mu primer iz 1816. Ostalih šestnajst primerov je iz let med 1820 in 1826. Kdo so bile matere teh nezakonskih otrok? Ena izmed njih se pojavi trikrat. Nezakonske otroke je rodila v letih 1816, 1824 in 1826. Pri prvem otroku je zapisano ime očeta in otrok nosi očetov priimek. Pri drugih dveh je oče neznan oziroma v matični knjigi označen kot NN. Dve materi sta imeli po dva nezakonska otoka. Otroka ene od mater sta imela neznanega očeta, dvojčici, ki ju je rodila druga ženska, pa sta imeli znanega očeta. V osmih primerih je v rubriki oče vpisano NN, v enem primeru je rubrika prazna in v desetih primerih je oče vpisan z imenom in priimkom.¹⁵

Pogosto se je dogajalo, da so nezakonske otroke "označili" tudi z imenom. Otroka so krstili z redkim ali neobičajnim imenom, morda celo s ponižujočim imenom. V Preloki takega primera v omenjenih letih ne najdemo.

Zanimivo je tudi vprašanje o času, ki je minil od poroke do rojstva prvega otroka v zakonu. Ta čas je različno dolg. V našem primeru ga lahko ugotavljamo za 121 porok. Časovni razpon od najkrajšega obdobja do najdaljšega je zelo velik. Najkrajši čas je bil 270 dni, najdaljši pa 3519 dni. V prvem primeru je bil čas celo krajši od povprečne dobe nosečnosti. Najdaljše obdobje je bilo daljše od 9 let. Podrobnejšo razporejenost nam kaže grafikon *Čas od poroke do prvega rojstva v letih*. V polovici primerov se je prvi otrok rodil v prvih treh letih po sklenitvi zakonske zveze, v tretjini primerov se je to zgodilo med tretjim in šestim letom zakonske zveze, v preostalih primerih pa je minilo do rojstva več kot šest let. Ob vprašanju časa, ki je minil od poroke do prvega rojstva, zelo težko govorimo o povprečnih vrednostih. Lahko le ugotavljamo pojavnost. Vzroki za različno dolga obdobja so lahko povsem različni za posamezne pare. Uspemo lahko poiskati le možne skupne značilnosti. En takšen možen vzrok je bila fizična obremenjenost žensk z napornim delom in s tem morda povezane možnosti splavov ali prezgodnjih porodov.

¹³ Piškurič, *Prebivalstvo na Ižanskem*, str. 6.

¹⁴ *Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije*, str. XLVII.

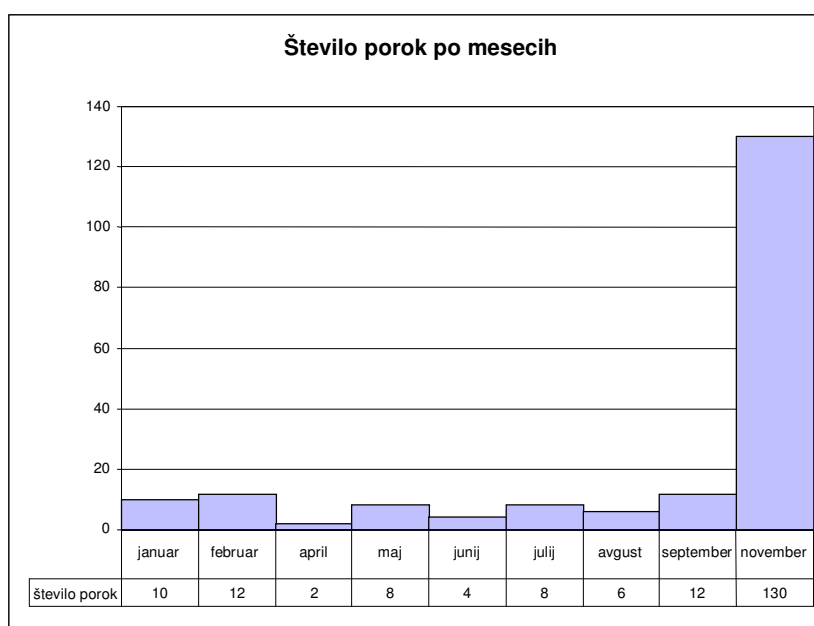
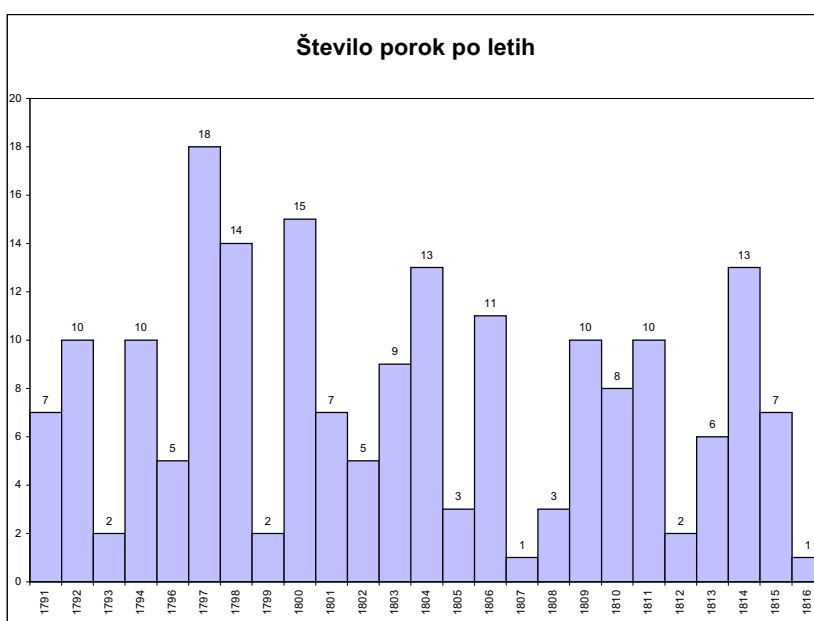
¹⁵ Na kakšen način in v kakšnih okoliščinah naj bi zapisali ime in priimek očeta nezakonskega otroka ali pa ta podatek izpustili, so pojasnjevali natančni predpisi. Podrobneje glej: *Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije*, str. XLV-XLVIII.

Poroke

V pregled so uvrščene poroke med letoma 1791 in 1816. Pravila o zapisovanju podatkov o porokah so določala, da se poroka vpisuje v matično knjigo nevestine župnije. Tako pregled porok v Preloki ne zajema vseh oseb, ki so se poročile. Manjkajo nam seveda tisti moški, ki so se priženili v druge župnije. O njihovem številu lahko le ugibamo oziroma bi se vsaj o največjem delu teh posameznikov našlo podatke v poročnih knjigah sosednjih župnij.

Število porok v posameznih letih je bilo zelo različno. Tako npr. leta 1795 ni bilo nobene poroke. V ostalih letih pa je bil razpon od ene same do

osemnajstih porok. Mnogo bolj zanimiv je pogled na grafikon, ki nam prikazuje časovno razporeditev porok po mesecih. Dejstvo je, da v določenih delih leta ni bilo porok. To je veljalo predvsem za postni čas pred veliko nočjo, včasih tudi za čas ob božičnem postu. Najverjetneje je to razlog, da marca ni bilo nobene poroke in aprila le dve. Prav tako ni bilo nobene poroke oktobra in decembra. Zanimivo dejstvo je, da je bila večina porok v novembru. Kar 130 od 192 ali 67,71% porok je zabeleženih novembra. V letih 1803, 1806, 1809 in 1816 so bile poroke samo v novembru. Te novembrske poroke lahko povežemo s predbožičnim časom oziroma postom v adventu.

Na skupno 192 porokah se je poročilo 374 ženinov in nevest. Nevest je bilo 189 in ženinov 185. Razlika med številkami nam pove, da so se nekateri v omenjenem obdobju poročili večkrat.

samski/vdovec	spol	število
s	moški	149
s	ženski	170
s/v	moški	3
s/v	ženski	1
v	moški	32
v	ženski	14

V zgornji tabeli vidimo, da se je poročilo več samskih deklet kot fantov. Del odgovora nam ponujata spodnji dve številki, ki povesta koliko nevest in ženinov je bilo v omenjenem času ob poroki vdov ali vdovcev. Medtem ko je pri samskih večje število nevest, je pri ponovno poročenih večje število vdovcev. Sklepamo lahko, da so se vdovci ob ponovni poroki pogosteje poročili s samsko nevesto kot pa z vdovo. Izmed 32 vdovcev se jih je 11 ob ponovni poroki poročilo z vdovo, kar je tretjina vseh. Med nevestami je 14 vdov poročilo 11 vdovcev, kar je več kot 78%. Podobno večji delež vdovcev od vdov opažata tudi Piškuričeva in Hudales.¹⁶

Naj pojasnim še podatka v tretji in četrti vrsti. Za tri moške lahko v času, ki ga obravnavamo, sledimo družinam iz dveh zakonov. Jurij Krotec iz Preloke, rojen okoli leta 1766, se je že pred letom 1791 poročil s približno tri leta starejšo Ano Žunič. V matični knjigi rojstev najdemo od 1793 do 1804 vpisanih pet otrok. Ana je 30. julija 1806 umrla. Že nekaj več kot štiri mesece kasneje, 26. novembra 1806, se je Jurij poročil z deset let mlajšo Katarino Šegina. Dve leti po poroki se jima je rodil edini otrok, hči Barbara. Drugi primer je Nikolaj Cvetaš, ki se je poročil z Ano Starešinič. V devetih letih zakona so se jima rodili štirje otroci. Tri mesece po rojstvu četrtega otroka je petindvajsetletna Ana 21. aprila 1809 umrla. Sedem mesecev kasneje, 29. novembra 1809, se je Nikolaj v drugo poročil s Heleno Krotec, s katero sta imela še 10 otrok. Tretji primer je zgodba Nikolaja Čemasa. S prvo ženo, to je bila Barbara Jaketič, sta imela štiri otroke. Petega aprila 1814 je Barbara umrla. V drugo se je Nikolaj poročil s Heleno Jaketič, ki je bila več kot dvajset let mlajša od njega. V tem zakonu so se rodili še štirje otroci. Najmlajši otrok se je rodil, ko se je Nikolaj že bližal šestdesetim letom.

Povprečna starost samske neveste ob poroki je bila nekaj več kot 18 let in pol. Starostni razpon je segal od mladostniških 14 oziroma 15 let vse do 30 leta starosti. Povprečna starost vdov pri porokah, ki jih upoštevamo v tem prikazu, je bila 32 let in pol. Omenjeno številko sta dvignili dve vdovi, ki sta se poročili pri 50 oziroma 54 letih. Fantje, ki so prvič stopali v zakonski stan, so bili v povprečju stari 20 let in pol. Vidimo torej, da je bil ženin v povprečju skoraj dve leti starejši od neveste. Starostni razpon vdovcev je bil od 20 do 60 let. Pri tem so bili le 4 od 32 stari manj kot trideset let. Natančno polovica jih je bila v starostnem obdobju med 30 in 39 letom in 12 jih je bilo starejših od 40 let. Njihova povprečna starost je bila skoraj 36 let. Starostne razlike med vdovcem, ki se ponovno poroča, in njegovo nevesto so bile od nekaj let pa vse do 20 let. Starost neveste in ženina v preloškem primeru odstopa od izanskega in šaleškega. Tam so bili v obeh primerih ženini in neveste ob prvi poroki starejši.¹⁷ Opaziti je tudi relativno hitro ponovno poroko vdovca ali vdove. Med najpomembnejšimi vzroki je bila nadomestitev manjkajoče delovne sile. Mladi vdovci z majhnimi otroki so se seveda ponovno poročali tudi zato, da so otroci dobili novo mater. Večina ženinov in nevest je bila iz preloške župnije. Nekaj jih je bilo iz sosednjih vasi s hrvaške strani Kolpe (Milani, Johi, Prilišče, Glavica in Vukova gorica. Naletimo tudi na oddaljene kraje Učakovci, Seče selo in Radatoviči s slovenske strani. Vendar je skupno število oseb iz teh krajev komaj preseglo 10.

Seveda bi bila zelo zanimiva tudi raziskava, kdo so bile poročne priče. Brez zelo podrobne analize sorodstvenih in drugih razmer tega ne moremo natančno ugotoviti. Navedemo lahko le nekaj možnosti. Zagotovo so tu na prvem mestu sorodniki mladoporočencev tj. bratje, sestre in bolj oddaljeni sorodniki, osebe, s katerimi so bili kandidati za zakon v svaštvu, in tretje osebe, kjer naj omenim le prijatelje.

¹⁶ Piškurič, *Prebivalstvo na Ižanskem*, str. 10; Hudales, *Od zibel do groba*, str. 101.

¹⁷ Piškurič, *Prebivalstvo na Ižanskem*, str. 10; Hudales, *Od zibel do groba*, str. 95-98.

VIRI IN LITERATURA

VIRI

Nadžkofijski arhiv Ljubljana, Matične knjige župnije Preloka

LITERATURA

Hudales, Jože: Od zibeli do groba. *Borec*, 49, 1997, št. 553-554.

Krajevni leksikon Slovenije, II. knjiga. Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1971.

Piškurič, Jelka: Prebivalstvo na Ižanskem skozi matične knjige. *Kronika*, 50, 2002, št. 1, str. 1-16.

Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije. Ljubljana : Skupnost arhivov Slovenije, 1972.

ZUSAMMENFASSUNG

Ein Abriß über die Geburten und Trauungen in der Pfarre Preloka

Die Analyse behandelt die Geburten von 1791 bis 1826 und die Trauungen von 1791 bis 1816. Die Geburten- und Trauungsmatriken für den genannten Zeitraum befinden sich im Erzbischöflichen Archiv Ljubljana. Gegenstand der Analyse sind Preloka, Sitz der Kaplanei, und die am Kolpafluß liegenden Ortschaften Zilje, Balkovci und Žuniči mit den dazugehörigen Weilern. Einige Angaben beziehen sich auch auf Ortschaften außerhalb der Kaplanei.

Die Gesamtzahl der Geburten beträgt 1515. Im Jahre 1817 war die Geburtenzahl am niedrigsten (20 Kinder), die meisten Kinder kamen im Jahre 1802 zur Welt (70). Die Geburtenzahlen nach Jahreszeiten entsprechen den Trends, die Autoren auch für andere Ortschaften feststellen. So gab es die meisten Geburten von September bis Februar. Gut die Hälfte der Erstgeborenen sind in den ersten drei Jahren der Ehe geboren, ein Drittel zwischen vier und sechs Jahren der Ehe.

Die Namen, die die Eltern ihren Kindern gaben, waren zahlenmäßig begrenzt und für eine bestimmte Zeit und ein bestimmtes Milieu charakteristisch. Die häufigsten Knabennamen waren Janez, Jurij oder Nikolaj. Gut die Hälfte der Knaben erhielt diese drei Namen. Die fünf Mädchennamen Ana, Barbara, Katarina, Marija und Helena erhielten 94% aller im behandelten Zeitraum geborenen Mädchen.

In den fünfundzwanzig Jahren gab es 192 Trauungen. Die Mehrzahl der Trauungen, nicht weniger als 130, fanden im Monat November statt. Die anderen waren über die übrigen Monate verteilt. Von 374 Bräutigamen und Bräuten waren 319 (170 Frauen und 149 Männer) ledig, die übrigen waren verwitwet. Einige kommen in Trauungsbüchern zweimal vor, weil sie, verwitwet, ein zweites Mal heirateten. Ein Drittel der Witwer wählte bei der Wiederverheiratung eine Witwe, die übrigen zwei Drittel der Witwer heirateten eine ledige Frau. Bei den Witwen war der Anteil an Trauungen mit einem Witwer größer. Von 14 Witwen heirateten 11 einen Witwer. Ledige Bräutigame waren bei der Eheschließung im Durchschnitt zwei Jahre älter als ihre Bräute. Der ledige Bräutigam war bei der Eheschließung zwanzig-einhalb, die ledige Braut achtzehneinhalb Jahre alt.